

5. ПРОГНОЗА НА БНБ ЗА ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2019–2021 ГОДИНА

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена въз основа на информация, публикувана към 20 декември 2019 г., като са използвани допускания на ЕЦБ, ЕК и МВФ за развитието на международната конюнктура и за динамиката на цените на основни стокови групи на международните пазари към 12 декември 2019 г.

Въз основа на допусканията за международната конюнктура растежът на външното търсене на български стоки и услуги е по-нисък през 2019 г. поради низходящата динамика на световната търговия, повишената несигурност, свързана с международните външнотърговски конфликти и Брекзит, и отслабената икономическа активност в Турция и в други основни търговски партньори на България. С изчерпването на негативния принос на Турция в допусканията е заложено растежът на външното търсене на български стоки и услуги да се ускори през 2020–2021 г. За периода 2019–2021 г. очакваме цената на петролните продукти в долари да се понижава спрямо 2018 г., макар и със забавящ се темп. Същевременно цените на неенергийните продукти в долари първоначално се очаква да се понижат през 2019 г., а впоследствие да се повишат през 2020 г. и 2021 г.

Прогнозираме темпът на растеж на реалния БВП на България през 2019 г. да се ускори до 3.8% главно поради положителния принос на нетния износ при негативен принос през 2018 г. За периода 2020–2021 г. предвиждаме растежът на реалния БВП да се стабилизира на нива от 3.5–3.6% поради нарастване на вътрешното търсене, съчетано с негативен принос на нетния износ. През прогнозния период очакваме известна промяна в структурата на вътрешното търсене, свързана с ускоряване на растежа на инвестициите на фона на забавяне на темпа на нарастване на частното и правителственото потребление. Реализирането на големи инфраструктурни проекти от страна на правителството, ускоряването на растежа на външното търсене, заложено в допусканията на ЕЦБ, както и дългосрочната тенденция към намаляване на работната сила и увеличение на разходите за труд са предпоставка за ускоряване на растежа на инвестициите, докато очакваното забавяне на потреблението ще се определя от запазването на висока норма на спестяване на домакинствата и от ограниченото нарастване на заетостта в условията на негативни демографски тенденции. В сравнение с прогнозата, публикувана в бр. 2 на „Икономически преглед“ от 2019 г., очакваме растежът на реалния БВП да бъде без съществена промяна през 2019 г. и 2020 г. и по-висок през 2021 г.

Годишната инфлация се очаква плавно да се забави до 2.0% в края на 2020 г. и 1.7% в края на 2021 г., за което съществено влияние ще има прогнозираната динамика на цените на петрола и храните в евро на международните пазари. Прогнозата ни за общата инфлация е ревизирана нагоре за 2020 г. и в посока по-ниска инфлация за 2021 г.

Рисковете за макроикономическата прогноза се оценяват като ориентирани в посока реализиране на по-слаб растеж на реалния БВП и произтичат най-вече от външната среда и възможността да се реализира по-слабо от прогнозираното нарастване на търсенето на български стоки и услуги. Вътрешен фактор, който създава несигурност за реализиране на прогнозата, е динамиката на съфинансираните от ЕС и от националния бюджет публични инвестиции. Относно инфлацията преобладават рисковете за достигане на по-високи от прогнозираните стойности най-вече поради възможността за по-висока инфлация при енергийните продукти и при стоките и услугите с административно определяни цени. Допълнителен риск пред макроикономическата прогноза създава стабилността на данните за БВП, за които историческият рег се ревизира от НСИ през последното тримесечие на всяка година.

Прогноза

Прогнозата на БНБ за основни макроикономически показатели е изготвена въз основа на информация, публикувана към 20 декември 2019 г. За изготвянето на прогнозата са използвани допускания на ЕЦБ, ЕК и МВФ за развитието на международната конюнктура и за динамиката на международните цени на основни стокови групи, налични към 12 декември 2019 г. Въз основа на тези допускания световният икономически растеж през 2019 г. е по-нисък спрямо 2018 г., за което допринасят потиснатото глобално промишлено производство и инвестиции в комбинация с повишената несигурност около външнотърговските конфликти в международен план и Брекзит. Предвид очаквания относително слаб растеж през 2019 г. за остатъка от прогнозния период прогнозите на ЕЦБ и МВФ са за плавно ускоряване на глобалната икономическа активност, което ще се дължи най-вече на процеси в икономиките с нововъзникващи и развиващи се пазари, без Китай. Ограничаващи фактори за глобалния растеж през 2020–2021 г. се очаква да бъдат по-малкото положително отклонение на текущото равнище на икономическа активност от потенциалното равнище на производство в развитите икономики и запазващата се тенденция към забавяне на икономическия растеж в Китай в резултат от търговския конфликт със САЩ и продължаващото ребалансиране на икономиката от инвестиции и износ към потребление.

Очакванията за външното търсене на български стоки и услуги през 2019 г. са за значително забавяне на растежа му спрямо 2018 г., дължащо се най-вече на понижение в търсенето от страна на Турция и в по-малка степен на по-слабо нарастване на търсенето от страна на Румъния, някои държави от еврозоната и Китай. С изчерпването на негативния принос на Турция в допусканията е заложено растежът на външното търсене на български стоки и услуги да се ускори през 2020–2021 г. Базисният сценарий за външното търсене отчита ефектите от вече въведените външнотърговски мерки от страна на САЩ, но не включва допълнително задълбочаване на международните външнотърговски конфликти през прогнозния хоризонт. По отношение на излизането на Обединеното кралство от ЕС в прогнозата е включено допускане за оттегляне със сключено споразумение и договаряне на бъдещите търговски взаимоотношения.

През 2019 г. цените на енергийните продукти се понижиха на годишна база както в долари, така и в евро под влияние на по-слабата икономическа активност в световен мащаб, наблюдаваното забавяне на световната търговия и притесненията на пазарните участници за потенциалните негативни ефекти от външнотърговските конфликти върху глобалната икономическа активност. Въпреки това наблюдаваното понижение средно за 2019 г. беше отчасти ограничено от значителното поскъпване на енергийните суровини в края на годината. Определящ фактор за това беше сключеното през декември 2019 г. споразумение между членовете на ОПЕК и други водещи страни производителки за допълнително ограничение на производството на петрол през първото тримесечие на 2020 г. Допусканията за потиснато търсене в глобален мащаб за периода 2020–2021 г. ще бъдат предпоставка за продължаващо поевтиняване на петрола в долари и в евро.

При цените на неенергийните продукти се наблюдаваше разнопосочна динамика в долари и в евро през 2019 г. поради поскъпването на долара спрямо еврото. Понижение в долари беше отчетено при цените както на металите, така и на храните. Цената на металите се понижи под влияние на фактори, като търговския конфликт между САЩ и Китай и потиснатия растеж на глобалното индустриално производство. Влияние върху цените на храните оказва по-слабото търсене в световен мащаб. По подкомпоненти на индекса се наблюдаваше разнопосочна динамика. Високите добиви в САЩ и в ЕС оказаха негативно влияние върху цената на пшеницата. Същевременно съществено нарастване се наблюдаваше при цената на месото, което вероятно се дължи на разпространението на африканската чума по свинете в световен мащаб. Очакваме цените на неенергийните продукти да се повишат в долари и в евро през прогнозния период. Най-съществено нарастване се очаква при цените на храните, което ще бъде по-силно изразено през 2020 г. и след това ще забави темпа си.

През 2019 г. прогнозираме темпът на растеж на реалния БВП на България да се ускори спрямо 2018 г., което отразява главно положителния принос на нетния износ при отчетен негативен принос през 2018 г. През 2019 г. очакваме забавяне на растежа на износа на стоки и услуги спрямо 2018 г. в условията на отслабено външно търсене и временно понижаване на производството на метали и петролни продукти.⁹¹ Същевременно очакваме общият внос на стоки и услуги да се понижи под влияние на прогнозираното забавяне на растежа на инвестициите, както и на понижението на вноса на услуги поради фактори с временен характер. Приносът на вътрешното търсене за растежа на реалния БВП през 2019 г. се очаква да се повиши, което ще отразява ускоряване на растежа на частното потребление в условията на благоприятно развитие на трудовия пазар. Прогнозираме инвестиционната активност и правителственото потребление да продължат да допринасят положително за растежа на вътрешното търсене през 2019 г. По-високият размер на инвестициите в основен капитал ще се определя главно от прогнозираното сравнително силно увеличение на публичните инвестиции както за изпълнение на проекти, съфинансирани с европейски средства, така и поради увеличени национални инвестиции на правителството, докато отслабеното външно търсене и несигурната международна среда ще бъдат ограничаващ фактор за инвестиционната активност на фирмите. Предвид отчетеното за периода януари – ноември 2019 г. нарастване на текущите бюджетни разходи за заплати, здравеопазване и в по-малка степен за издръжка очакваме приносът на правителственото потребление за растежа на БВП общо за годината да остане положителен.

За периода 2020–2021 г. очакваме растежът на реалния БВП да се стабилизира на нива от 3.5–3.6% и да се определя от нарастването на вътрешното търсене, докато нетният износ ще има негативен принос за изменението на реалния БВП поради прогнозирания по-висок растеж на вътрешното спрямо външното търсене. През периода очакваме известна промяна в структурата на вътрешното търсене, изразяваща се в ускорено нарастване на инвестициите при забавяне на растежа на частното и правителственото потребление. За по-бавния растеж на частното потребление ще допринасят запазващата се висока норма на спестяване на домакинствата и ограниченото нарастване на заетостта в условията на негативни демографски тенденции в страната. Реализирането на големи инфраструктурни проекти, финансирани от националния бюджет, и по-голямото усвояване на средства от европейските фондове с напредването на текущия цикъл на финансиране от ЕС се очаква да подкрепят инвестиционната активност. В допълнение към това предвиждаме растежът на частните инвестиции да бъде подкрепен и от заложеното в допусканията ускоряване на растежа на външното търсене, както и от дългосрочната тенденция към намаляване на работната сила и увеличение на разходите за труд в икономиката. След отчетеното засилено нарастване на нелихвените разходи на правителството през първите единадесет месеца на 2019 г. очакваме по-слабо увеличение на бюджетните разходи за издръжка и здравеопазване в периода 2020–2021 г., което от своя страна ще бъде основен фактор за прогнозираното забавяне на растежа на правителственото потребление.

Очакваният през 2019 г. по-ускорен растеж на износа на стоки спрямо този на вноса и прогнозираното запазване на положителни условия на търговия (измерващи изменението на цените на износа на стоки спрямо цените на вноса на стоки) ще доведат до значително свиване на търговския дефицит на платежния баланс като процент от БВП спрямо 2018 г. Това ще бъде и основният фактор за прогнозираното съществено увеличение на излишъка по текущата сметка като процент от БВП спрямо 2018 г. За остатъка от прогнозния хоризонт очакваме този излишък плавно да се понижи като дял от БВП под влияние най-вече на увеличението на дефицита по сметка „първичен доход, нето“ и на дефицита по търговския баланс. Очакваме повишаването на икономическата активност в страната да бъде фактор за нарастване на печалбите на фирмите и за увеличаване на изплащаните на нерезиденти дивиденди, което би довело до увеличаване на дефицита по сметка „първичен доход, нето“ на платежния баланс за периода 2020–2021 г.

⁹¹ За повече информация виж тук в глава 3 раздел „Износ и внос на стоки и услуги“.

Очакваме през 2019 г. заетостта общо за икономиката да се повиши на годишна база, за което основен принос ще продължи да има секторът на услугите. През 2020 г. и 2021 г. прогнозираме растежът на заетостта да остане слаб и да се забави под влиянието на негативната демографска ситуация в страната. Предвиждаме повишаването на коефициента на икономическа активност, обусловено от продължаващото нарастване на доходите от труд и увеличаването на средната възраст за пенсиониране, да компенсират частично намаляването на населението в трудоспособна възраст. Предвиждаме коефициентът на безработица да се понижи до 4.3% средно за 2019 г. и да продължи да намалява със забавящи се темпове, като към 2021 г. ще достигне 3.8%. Прогнозираме растежът на производителността на труда да бъде сходен с растежа на реалния БВП поради очакваното стабилизиране на нивото на заетостта. През 2019 г. очакваме темпът на растеж на компенсацията на един нает да се забави, но да остане на сравнително високи нива, като през 2020 г. очакваме растежът да се ускори предвид продължаващия ефект от мерките за увеличение на възнагражденията в сектор „образование“ и заложените в бюджетната рамка за 2020 г. по-високи заплати в останалите бюджетни сфери. Прогнозираме възнагражденията от труд общо за икономиката да забавят нарастването си през 2021 г. в резултат от очакваното по-слабо повишаване на разходите за персонал в обществената сфера и забавяне на растежа на производителността на труда. Номиналните разходи за труд на единица продукция ще следват главно динамиката на компенсацията на един нает.

Годишната инфлация се очаква да се забави до 2.0% в края на 2020 г. и до 1.7% в края на 2021 г., което ще отразява най-вече очакванията за динамиката на цените на петрола и храните в евро на международните пазари. За прогнозния хоризонт очакваме базисните компоненти на ХИПЦ да имат съществен и плавно увеличаващ се положителен принос за общата инфлация, което ще се определя главно от възходящата динамика на цените на услугите в условията на продължаващите процеси на номинална и реална конвергенция. Значителен, но намаляващ положителен принос за общата инфлация се очаква да има групата на храните, главно под влияние на по-високите цени на месото. Обявените от КЕВР повишения на цените на електрическата и топлинната енергия⁹² от третото тримесечие на 2019 г., както и нарастването на цените на водоснабдителните услуги⁹³ през 2020 г. са основен фактор за очаквания малък положителен принос на стоките и услугите с административно определяни цени за общата инфлация.

През прогнозния период очакваме депозитите на неправителствения сектор в банковата система да нарастват с годишен темп близо до 8.0%. Тази динамика ще бъде благоприятствана от продължаващото увеличение на разполагаемия доход на домакинствата. Въпреки ниските в исторически план лихвени проценти по депозитите очакваме склонността на фирмите и домакинствата към спестяване да се запази висока, което при липсата на достатъчно сигурна алтернатива на банковите депозити би допринесло за продължаващо нарастване на привлечения ресурс в банките. Прогнозираме запазващият се висок приток на привлечени средства в условията на силна конкуренция в банковия сектор, благоприятна макроикономическа среда и запазващо се силно вътрешно търсене при ниски лихвени проценти по кредитите да стимулира кредитната активност. През прогнозния период очакваме кредитът за неправителствения сектор да нараства с темпове близо до 7.5%, като предвиждаме темповете на растеж на кредита за домакинствата да продължат да изпреварват тези на нефинансовите предприятия. Същевременно по отношение на кредитите за финансови предприятия очакваме да се запази тенденцията към забавяне на годишния растеж. Фактори, които е възможно да ограничават общия растеж на кредита, са запазването на политиката на банките да продават кредитни портфейли и да отписват необслужвани кредити, както и предприетите мерки от БНБ по отношение на нивото на антицикличния капиталов буфер.

⁹² За повече информация виж [прессъобщението](#) на КЕВР от 1 юли 2019 г.

⁹³ За повече информация виж [прессъобщението](#) на КЕВР от 23 декември 2019 г.

Ревизии в прогнозата

В сравнение с прогнозата, публикувана в бр. 2 на „Икономически преглед“ от 2019 г., очакваме растежът на реалния БВП да бъде без съществена промяна през 2019 г. и 2020 г. и по-висок през 2021 г. Тези промени отразяват главно изменения в допусканията за развитието на външната среда и за параметрите на фискалната политика, включване на нови отчетни данни, както и извършената от НСИ през октомври 2019 г. ревизия в историческите данни от националните сметки, която доведе до промяна в структурата на растежа на БВП през прогнозния период.⁹⁴

Малко по-високият темп на нарастване на реалния БВП през 2019 г. се дължи главно на по-силна низходяща ревизия на вноса спрямо износа на стоки и услуги, което води до положителна ревизия в приноса на нетния износ за растежа. Ревизията при износа отразява най-вече допусканията за по-слабо нарастване на външното търсене, докато по-слабата динамика на вноса произтича от промени в структурата на прогнозирания БВП и проявление на фактори с временен характер през второто и третото тримесечие на годината. За предвижданото по-силно нарастване на БВП спрямо предходната прогноза допринася и възходящата ревизия на растежа на частното потребление, която се дължи главно на понижения размер на крайните потребителски разходи на домакинствата през 2018 г. В резултат от ревизия във времевия ред. По-слабото външно търсене, повишената несигурност във външната среда и продължаващото влошаване на бизнес климата в индустрията през втората половина на 2019 г. са основните фактори за ревизирания надолу растеж на частните инвестиции. Спрямо предходната прогноза очакваме по-нисък принос на публичните инвестиции за растежа на БВП през 2019 г. в резултат главно на изместване на част от разходите по реализацията на големи инфраструктурни проекти към края на прогнозния период. Ускоряването на темповете на нарастване на заплатите в публичния сектор и на разходите за здравеопазване през втората половина на 2019 г. е фактор за минимална възходяща ревизия на приноса на правителственото потребление за растежа на БВП.

Спрямо предходната прогноза очакваме растежът на реалния БВП да бъде по-нисък през 2020 г. и по-висок през 2021 г., което се дължи на ревизия в структурата на растежа. За двете години от прогнозния период очакваме вътрешното търсене да има по-голям положителен принос за нарастването на БВП, а по-неблагоприятната външна среда да действа ограничаващо върху износа на стоки и услуги. В резултат от тази динамика е направена низходяща ревизия по отношение на износа на стоки и услуги и възходяща ревизия при вноса, което води до по-голям отрицателен принос на нетния износ за растежа на БВП. От гледна точка на компонентите на вътрешното търсене за 2020–2021 г. нагоре е ревизиран растежът на общите инвестиции в резултат на очакванията за по-съществен напредък в изпълнението на инфраструктурни проекти, съфинансирани с европейски или финансирани с национални средства. Частното потребление през 2020–2021 г. се очаква също да нараства с по-високи темпове спрямо предходната прогноза, което ще отразява по-благоприятните условия за финансиране на домакинствата и подобряването на потребителското доверие. Допълнителен фактор за възходящата ревизия както на частното, така и на правителственото потребление са заложените в бюджетната рамка за 2020 г. увеличения на възнаграденията в публичния сектор.

Ревизиите в очакванията ни за общата инфлация през 2020 г. и 2021 г. отразяват предимно промените в допусканията за международните цени на храните и петрола в евро през прогнозния период, като през 2020 г. влияние върху инфлацията при храните ще оказват и фактори с еднократен ефект при групата на непреработените храни⁹⁵. Възходящата ревизия в прогнозата ни за базисната инфлация през 2020 г. до голяма степен отразява очаквания по-висок растеж на частното потребление, както и косвени ефекти върху цените на услугите в условията на по-силно повишение на цените на храните спрямо прогнозата, публикувана в

⁹⁴ Ревизиите бяха публикувани на интернет страницата на НСИ на 17 октомври 2019 г. в съответствие с календара на НСИ за разпространение на резултатите от статистическите изследвания и се отнасяха за периода от първото тримесечие на 1995 г. до второто тримесечие на 2019 г. Ревизиите са свързани с допълнително постъпилите данни в рамките на изчерпателната годишна статистическа отчетност и с методологически промени.

⁹⁵ За повече информация виж тук глава 4.

бр. 2 на „Икономически преглед“ от 2019 г. Определящи за низходящата ревизия на общата инфлация през 2021 г. са допусканията за по-ниски международни цени на петрола и на храните в евро. Низходящата ревизия в допусканията за цените на храните и на петрола оказва както пряко влияние за прогнозираната по-ниска инфлация при храните и енергийните продукти, така и косвено – за по-ниската инфлация при услугите.

Ревизии в прогнозата за БВП и за инфлацията (20 декември 2019 г. спрямо 24 юни 2019 г.)

Годишен темп на изменение, %	Прогноза към 20 декември 2019 г.				Прогноза към 24 юни 2019 г.				Ревизия (процентни пунктове)			
	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2018 г.*	2019 г.	2020 г.	2021 г.
БВП по постоянни цени	3.1	3.8	3.5	3.6	3.1	3.7	3.6	3.4	0.0	0.1	-0.1	0.2
Частно потребление	4.4	5.4	4.3	4.3	6.4	4.0	3.9	3.7	-2.0	1.4	0.4	0.6
Правителствено потребление	5.3	4.9	4.0	3.8	4.7	4.8	3.5	3.5	0.6	0.1	0.5	0.3
Брутно образуване на основен капитал	5.4	3.0	6.0	7.1	6.5	7.2	5.3	3.6	-1.1	-4.2	0.7	3.5
Износ на стоки и услуги	1.7	0.6	2.9	3.0	-0.8	4.6	3.4	3.6	2.5	-4.0	-0.5	-0.6
Внос на стоки и услуги	5.7	-0.4	4.5	4.5	3.7	5.8	4.0	3.8	2.0	-6.2	0.5	0.7
ХИПЦ в края на периода**	2.3	3.1	2.0	1.7	2.3	2.6	1.9	2.1	0.0	0.5	0.1	-0.4
Базисна инфлация	2.5	1.8	2.2	2.5	2.5	2.5	2.1	2.8	0.0	-0.7	0.1	-0.3
Енергийни продукти	1.0	4.1	-4.9	-1.3	1.0	2.5	-2.7	0.0	0.0	1.6	-2.2	-1.3
Храни	2.4	6.2	5.5	2.8	2.4	5.0	4.5	3.4	0.0	1.2	1.0	-0.6
Стоки и услуги с административно определяни цени и тютюневи изделия	2.3	2.1	0.1	0.1	2.3	0.2	0.1	0.1	0.0	1.9	0.0	0.0

* Прогнозата към 20 декември 2019 г. е изготвена въз основа на ревизиран от НСИ данни за БВП за периода от началото на 1995 г. до второто тримесечие на 2019 г.

** Данните за инфлацията за 2019 г. са отчетни.

Източник: БНБ.

Рискове за реализирането на прогнозата

Балансът на рисковете за реализирането на базисния сценарий за макроикономическата прогноза се оценява в посока по-нисък темп на растеж на реалния БВП, като основните рискове за по-слаб растеж са по отношение на външното търсене и публичните инвестиции.

По отношение на перспективите за външното търсене оценката ни сочи, че преобладават рисковете за по-слабо от предвижданото външно търсене. Тези рискове произтичат от възможността да се реализира по-нисък спрямо базисния сценарий икономически растеж на важни за България търговски партньори, Обединеното кралство да напусне ЕС без споразумение, а също и да бъдат въведени допълнителни външнотърговски протекционистични мерки от страна на САЩ и Китай.

Докато по отношение на прогнозата ни за 2019 г. оценяваме рисковете пред вътрешното търсене по линия на публичните инвестиции като балансирани, евентуалното последващо забавяне на изпълнението на съфинансирани с европейски или финансирани с национални средства инвестиционни проекти на правителството продължава да е основен фактор за наличието на рискове в посока по-нисък растеж на вътрешното търсене през периода 2020–2021 г. В посока реализиране на по-високо от заложеното в базисната макроикономическа прогноза вътрешно търсене би могло да действа евентуалното по-силно нарастване на доходите от труд общо в икономиката, което да доведе и до по-високи темпове на нарастване на частното потребление. Към момента оценяваме тези рискове за реализиране на по-висок от прогнозния икономически растеж като относително по-малко вероятни от низходящите рискове. Допълнителен риск за макроикономическата прогноза създава стабилността на данните за БВП, за които времевият ред се ревизира от НСИ през последното тримесечие на всяка година.⁹⁶

⁹⁶ Ревизиите на историческите данни за растежа на БВП в периода от началото на 2015 г. до второто тримесечие на 2019 г. са представени на ветрилообразната графика за годишния темп на изменение на реалния БВП.

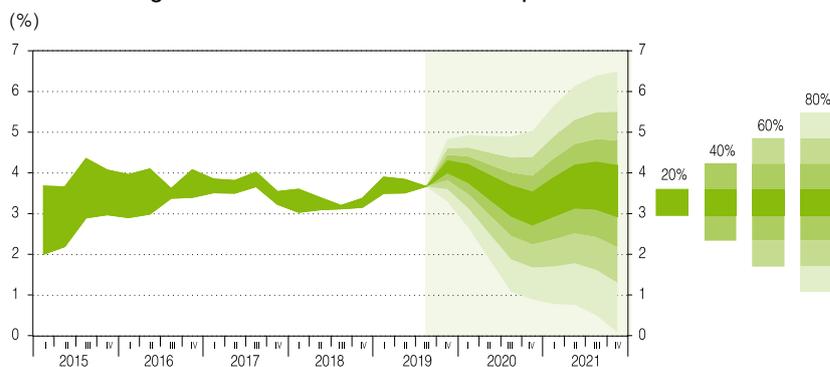
Несигурността по отношение на прогнозата за гаден показател може да бъде илюстрирана графично с помощта на ветрилообразна графика. Лентите на графиката, оцветени с определен цвят, задават интервал, в който с определена вероятност се очаква да попадне реализацията на прогнозираната величина (за повече подробности виж бележката към графиката за растежа на реалния БВП). Всеки такъв интервал се разширява с увеличаване на прогнозния хоризонт, което отразява нарастващата несигурност по отношение на по-далечното бъдеще. Ветрилообразната графика за годишния растеж на реалния БВП показва например, че с 60% вероятност той се очаква да бъде в интервала 2.5–4.5% през второто тримесечие на 2020 г.

По отношение на инфлацията преобладават рисковете за достигане на по-високи от прогнозните стойности. По-висока от прогнозираната международна цена на петрола в евро поради ескалиране на конфликта между САЩ и Иран би била предпоставка за реализирането на по-висока от очакваната инфлация при енергийните продукти, при някои групи услуги и при стоките и услугите с административно определяни цени. Рисковете за реализирането на прогнозата за инфлацията при храните се оценяват като балансирани. Рисковете за прогнозата за базисната инфлация се оценяват като балансирани както по линия на търсенето на домакинствата, така и по линия на разходите за труд на единица продукция.

Балансът на рисковете по отношение на инфлацията е илюстриран графично на ветрилообразната графика, която показва например, че с 60% вероятност годишната инфлация при потребителските цени през второто тримесечие на 2020 г. се очаква да бъде в интервала 1.7–3.6%.

По отношение на депозитите и кредитите на неправителствения сектор преобладават рисковете за реализиране на по-висок от прогнозирания растеж. По-голямо от очакваното нарастване на доходите от труд при повишаване на несигурността във външната и вътрешната среда би могло да доведе до увеличаване на нормата на спестяване в икономиката. Същевременно продължаващо понижаване на лихвените проценти

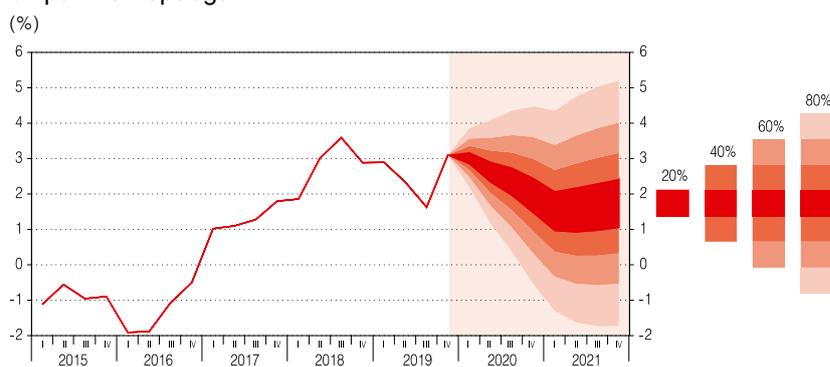
Очакван годишен темп на изменение на реалния БВП

Забележка: Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. В отчетния период са показани ревизиите на оценките за растежа на БВП, като по-скорошните отчетни периоди са ревизирани по-малък брой пъти и съответно ивица се стеснява. Средната лента на графиката за прогнозния хоризонт, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното вероятностно разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

Очакван годишен темп на изменение на инфлацията в края на периода

Забележки: Ветрилообразната графика представя експертните възгледи на изготвилите прогнозата за несигурността по отношение на прогнозираната величина на база вероятностно разпределение. Средната лента на графиката, отбелязана с най-тъмен цвят, включва централната прогноза, а според построеното вероятностно разпределение вероятността действителната величина да попадне в тази лента е 20% за всяко от тримесечията. Ако към средната лента се прибавят съседните ленти от двете ѝ страни (в еднакъв по-светъл цвят), то общо се покриват 40% от вероятностната маса. Така с добавянето на всяка двойка ленти в еднакъв цвят вероятността стойността да попадне там се увеличава с по 20 процентни пункта, докато се стигне до 80%. Вероятността реализираната стойност да не попадне в оцветената част от графиката според избраното разпределение е 20%.

Източник: БНБ.

по кредитите в условията на запазващи се благоприятни перспективи за пазара на жилищата и по-високи от прогнозираните темпове на нарастване на частното потребление могат да доведат до по-силно от очакваното увеличение на търсенето на кредити от страна на домакинствата.

Прогноза за основните макроикономически показатели за периода 2019–2021 г.

(%)

	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
<i>Годишен темп на изменение</i>					
БВП по постоянни цени	3.5	3.1	3.8	3.5	3.6
Частно потребление	3.8	4.4	5.4	4.3	4.3
Правителствено потребление	4.3	5.3	4.9	4.0	3.8
Брутно образуване на основен капитал	3.2	5.4	3.0	6.0	7.1
Износ на стоки и услуги	5.8	1.7	0.6	2.9	3.0
Внос на стоки и услуги	7.4	5.7	-0.4	4.5	4.5
ХИПЦ в края на периода*	1.8	2.3	3.1	2.0	1.7
Базисна инфлация	0.3	2.5	1.8	2.2	2.5
Енергийни продукти	6.9	1.0	4.1	-4.9	-1.3
Храни	2.7	2.4	6.2	5.5	2.8
Стоки и услуги с административно определени цени и тютюневи изделия	2.6	2.3	2.1	0.1	0.1
Заетост	1.8	-0.1	0.2	0.2	0.1
Разходи за труд на единица продукция	8.7	6.3	2.7	5.6	4.0
Производителност на труда	1.7	3.2	3.7	3.3	3.6
Равнище на безработица (дял от работната сила, %)	6.2	5.3	4.3	3.9	3.8
Вземания от неправителствения сектор	4.5	8.9	7.7	7.7	7.7
Вземания от предприятия**	1.5	6.4	5.5	5.7	5.9
Вземания от домакинствата	6.1	11.2	9.6	9.9	10.0
Депозити на неправителствения сектор	6.2	7.3	8.0	7.8	7.9
<i>Процент от БВП</i>					
Текуща сметка на платежния баланс	3.5	5.4	8.5	4.5	3.4
Търговски баланс	-1.5	-3.3	-0.7	-1.4	-1.9
Услуги, нето	5.8	6.3	6.6	6.4	6.3
Първичен доход, нето	-4.4	-1.2	-0.8	-3.8	-4.0
Вторичен доход, нето	3.5	3.5	3.4	3.3	3.1
<i>Годишен темп на изменение</i>					
Външни допускания					
Външно търсене	6.9	3.0	1.0	2.2	2.8
Средногодишна цена на петрол тип „Брент“ (в долари)*	23.5	30.7	-9.9	-5.0	-4.7
Средногодишна цена на неенергийни продукти (в долари)*	7.9	4.1	-3.6	3.8	2.6
Цена на петрол тип „Брент“ в края на периода (в долари)*	22.7	9.6	-7.0	-4.4	-3.1
Цена на неенергийни продукти в края на периода (в долари)*	5.4	-1.1	0.8	5.1	2.3

* Данните за 2019 г. са отчетни.

** Данните се отнасят за нефинансовите предприятия.

Източник: БНБ.